

ефективності. Для виконання вказаного завдання студенти мають самостійно переосмислити набуті в ході вивчення дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємств» теоретичні знання: продемонструвати вміння використовувати існуючі методики оцінки фінансового стану на матеріалах конкретних підприємств, творчо підходити до формування переліку санаційних заходів, прогнозувати наслідки впровадження санаційних планів тощо.

При роботі зі студентами-магістрами необхідно зважати на суттєве зниження у них мотивації до вивчення суто теоретичних питань, роблячи акцент на можливості практичного використання набутих знань. З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів комплексні практичні завдання з дисципліни «Управління фінансовою санацією підприємств» пропонується виконувати, використовуючи інформацію щодо діяльності тих підприємств, де студенти проходять виробничу практику. Такий підхід не тільки підвищує практичну цінність самостійної роботи, а й стимулює студентів до більш якісного її виконання. Студенти не тільки можуть отримати консультації щодо окремих напрямків виконання самостійної роботи безпосередньо на підприємстві, але й зарекомендувати себе як майбутніх фахівців з фінансового управління. В ряді випадків студенти впроваджували власні пропозиції щодо поліпшення діяльності підприємств вже працюючи в штаті підприємства.

Важливим елементом самостійної роботи студентів є захист комплексного практичного завдання, який проводиться у формі презентації. Метою проведення захисту у формі презентації є не тільки обґрунтування обраного плану фінансового оздоровлення підприємства, але й формування у студентів навичок публічних виступів та ведення дискусій.

Отже, виконання студентами всіх форм навчання практичного завдання дозволяє не тільки закріпити набуті теоретичні знання, а й сприяє формуванню практичних навичок антикризового фінансового управління, підвищуючи їх конкурентоспроможність на ринку праці.

*В. М. Соломаха, канд. техн. наук., доц.,
кафедра менеджменту*

*В. М. Ткач, канд. техн. наук, доц.,
кафедра маркетингу*

КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ЇЇ ЗДІЙСНЕННЯ

Відомо, що комунікація — це процес передавання інформації від однієї особи до іншої. Процес здійснення комунікації в освітнянських закладах складається з наступних етапів: 1) підготовка повідомлення відправником інформації; 2) кодування інформації та вибір каналу; 3) передача повідомлення відправником інформації; 4) декодування повідомлення її отримувачем; 5) встановлення, при необхідності, зворотного зв'язку.

В умовах навчального процесу кожен із зазначених етапів комунікації має свою специфіку і характеризується певними особливостями порівняно з комунікаційним процесом в управлінській діяльності.

Перший етап комунікації передбачає відбір ідей відправником інформації (викладачем). Він має визначити та чітко сформулювати мету, завдання та ідеї комунікативного повідомлення. Здійснення цього етапу вимагає від викладача глибокої інтелектуальної творчої роботи, починаючи від генерації ідей до складання конкретних завдань кожному студентові.

Другий етап — кодування інформації у необхідну форму за допомогою спеціальних символів: словесних (написання плану усних повідомлень чи підготовка письмового тексту лекцій); графічних (таблиці, графіки, діаграми, слайди), які доповнюють текст. Кодування може полягати у специфічному вираженні форми слів, речень, фраз, виразу обличчя і жестів лектора.

Вибір каналу комунікації полягає у тому, що відправник інформації шукає найадекватніші канали інформації, як усні, так і письмові. Крім того це може бути електронна пошта, записки, листи.

Третій етап комунікації полягає у фізичному передаванні інформації. В установах вищої освіти це може здійснюватись безпосередньо або опосередковано (за допомогою ТЗН). Формами безпосередньої комунікації можуть бути: монологічна; діадна; групова. При цьому учасникам комунікації слід враховувати такі психологічні фактори: оптимальне поєднання теоретичних і емпіричних матеріалів при викладенні своєї позиції; застосовування раціональних та емоційних звернень до аудиторії; можливість інтерпретації інформаційних матеріалів та використання ефекту наукової новизни; дотримання двосторонньої аргументації при викладенні сутності проблеми; здійснення повторення найбільш значущого матеріалу різноманітними формами дублювання.

Четвертий — «переклад» закодованих відправником символів на мову думок отримувача інформації і здійснення ним певних

дій. Основними складовими цього процесу являються наступні компоненти: пізнавальний; оцінювальний; поведінковий

П'ятий етап комунікації присутній частіше за діадних та групових форм, коли учасники комунікації аналізують та оцінюють думки один одного і приймають рішення, а можливо і за монологічного викладання матеріалу — проблемного виступу (лекції), коли відправник інформації зорієнтований на зворотний зв'язок з аудиторією.

Цей етап може і не виникати, коли відправник інформації орієнтований на авторитарний стиль комунікативної взаємодії, а комунікація здійснюється лише у вигляді нав'язування власних ідей і завдань.

Здійсненню комунікації в освітянських закладах можуть перешкоджати різні комунікативні бар'єри: соціально-політичні; предметно-змістові; технічні; конкретно-ситуативні; мовно-національні; професійні; освітні та інші. Їх подолання можливе в результаті створення керівниками освітянських закладів усіх рівнів управління сприятливих умов для спілкування та формування психологічної компетентності в учасників комунікативної взаємодії, а також дотримання ними етичних норм поведінки в процесі комунікативного спілкування. Тільки при виконанні вказаних вимог комунікація буде надійним засобом активізації учбового процесу.

*Ю. І. Супрунюк, старш. викл.,
кафедра інформаційних систем в економіці*

РОЗВИТОК НАВЧАЛЬНИХ ІГОР У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ

Розвиток та широке застосування ігор у навчальному процесі для практичної підготовки студентів дозволяють вирішувати проблеми професійного навчання та загального соціального розвитку, шляхом таких засобів і методів, які забезпечують розвиток особистості та формують у студента здібності дослідницького і творчо-перетворюючого ставлення до довколишньої дійсності.

Практична підготовка студентів може бути більш ефективною при реалізації принципів дидактики розвиваючого навчання. Це означає, що процес освіти повинен бути не стільки процесом пере-